

УДК 342.5

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.12.38>**Віталій Юрах,**

канд. юрид. наук

Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України

ЧИ Є ІНФОРМУВАННЯ ФОРМОЮ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ?

Стаття присвячена пошуку відповіді на питання щодо достатності аргументів на користь віднесення інформування до форм участі громадськості в управлінні державними справами. Запропоновано розрізнити інформування в частині поширення публічної інформації та в частині надання інформації на вимогу громадян. Доведено, що перше не може бути означеною формою, а може розглядатися тільки як спосіб забезпечення досліджуваної участі, який об'єктивується в правовому обов'язку органів виконавчої влади, а друге дійсно є формою вказаної участі, хоча і на найнижчому рівні. Увагу приділено суб'єктам, які забезпечують інформування громадськості. Наголошено, що звернення громадян до органів виконавчої влади за отриманням інформації про їхню діяльність є самостійною формою участі, яка в певних випадках може бути однією із стадій інших форм участі. Визначено, що інформування в частині публічного поширення інформації не може розглядатися як форма участі громадськості в управлінні державними справами тому, що громадськість виступає пасивним отримувачем інформації, іноді випадковим, іноді від банальної цікавості та незайнятості, але це не те, що характеризує активну громадянську позицію. Зроблено висновок, що інформування як діяльність, котра виконується органами державної влади, зокрема органами виконавчої влади, спрямоване начасне надання якомога повнішої та достовірної й актуальної інформації громадськості щодо функціонування органів виконавчої влади та можливостей громадськості бути залученою до процесів розробки, прийняття та реалізації рішень цими органами. Інформування в частині поширення публічної інформації органами виконавчої влади не є формою участі громадськості в управлінні державними справами, а представляє собою спосіб забезпечення означеної участі. Водночас воно є базовою умовою, правовим обов'язком органів виконавчої влади, без виконання якого участь громадськості стає неможливою. Отримання ж інформації на вимогу (за зверненням) є формою участі громадськості найнижчого рівня, тобто із мінімальним залученням громадян, але водночас воно може бути початковою (або однією із) стадією інших форм участі.

Ключові слова: інформування, отримання інформації, участь громадськості, поширення публічної інформації, підрозділи зв'язків із громадськістю, інформаційні підрозділи, органи виконавчої влади, форми участі.

Постановка проблеми. Підходи до визначення форм участі громадськості є досить різноманітними, при цьому в українській науковій літературі вони характеризуються як концептуально недостатньо розроблені. Зокрема, розробки О.О. Чуб, яка у п. 2.2. своєї дисертації вказує на форми участі громадськості в управлінні державними справами в цілому і без розрізнення їх між компетенціями органів державної влади, при цьому відносить сюди і участь в виборах, референдумах, і доступ до державної служби тощо, вважаємо концептуально не вірним підходом, що, на нашу думку, досить переконливо доведено В.В. Головком в його дисертаційному дослідженні. Те ж саме можемо сказати і про роботи А.В. Грабильнікова, А.І. Буханевича. На протигагу цьому лише в роботі В.В. Головка під керівництвом

Р.С. Мельника можливо простежити дійсно аргументовану та правильну концептуальну лінію участі громадськості в управлінні державними справами.

В.В. Головка виділяє окремо форми участі громадськості в управлінні державними справами, віднесеними до компетенції виконавчих органів влади, серед яких він пропонує визнавати: 1) інформування; 2) громадські експертизи та участь громадян у проведенні експертиз органами виконавчої влади; 3) діяльність громадських інспекторів, проведення рейдів, перевірок тощо; 4) діяльність громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, спільне з поліцейськими, прикордонниками патрулювання і виставлення постів на вулицях, майданах, залізничних вокзалах тощо; 5) консультації з громад-

ськістю, публічні громадські обговорення, електронні консультації та вивчення громадської думки [1, с. 29–30]. На нашу думку, досить сумнівним є виділення такої форми участі, як інформування.

Мета статті. Отже, в даному дослідженні маємо на меті визначити достатність та аргументованість віднесення інформування до форм участі громадськості в управлінні державними справами взагалі та тими справами, що віднесені до компетенції органів виконавчої влади, зокрема.

Виклад основного матеріалу. Одразу ж зазначимо, що В.В. Головка в своєму дисертаційному дослідженні передбачає дискусійність викладеного ним підходу і тому пояснює своє бачення наступним чином. До цього поняття дослідник включає як отримання інформації у приватному порядку на підставі звернень (запитів), так і публічне поширення інформації [1, с. 165]. Розглядаючи ж проблемність питання про віднесення інформування в такому розумінні до форм участі, він зазначає, що основним протифактом є те, що інформування може розглядатися як складник процедури участі чи обов'язкова стадія у процесі реалізації права на участь. При цьому на доказ щодо виділення такої форми він наводить, по-перше, Кодекс кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішень, ухвалений на Конференції міжнародних неурядових організацій Ради Європи від 1 жовтня 2009 р., яким інформування віднесене до основних форм участі громадян в управлінні державними справами (у Кодексі зазначено, що це відбувається у процесі прийняття рішень, але це є виявом термінологічного плюралізму у європейському праві); по-друге, він зауважує на тому, що завдяки інформуванню в розумінні пасивної форми участі громадськість отримує можливість бути обізнаною з приводу діяльності органів публічної влади, через які народ опосередковано здійснює владу в державі, та контролювати її (за необхідності реагувати шляхом звернень, запитів, залишення відгуків, проведення експертних, перевірок або навіть мітингів тощо); по-третє, інформування як самостійна форма участі має пасивний характер. Тобто в такому разі усі активні дії з приводу поширення, доведення інформації до відома громадськості здійснюють органи публічної (у даному випадку виконавчої) влади. Громадяни ж лише ознайомлюються з такою діяльністю та у порядку інформування не здійснюють яких-небудь дій, здатних вплинути на діяльність та/або рішення органів публічної влади. У разі ж здійснення таких

дій, що потягнуть правові наслідки, вони вже розглядатимуться у межах інших форм участі громадян в управлінні державними справами або у контексті реалізації інших конституційних прав [1, с. 167–168].

На нашу думку, інформування в частині публічного поширення інформації не може розглядатися як форма участі громадськості в управлінні державними справами тому, що громадськість виступає пасивним отримувачем інформації, іноді випадковим, іноді від банальної цікавості та незайнятості, але це не те, що характеризує активну громадянську позицію. Той же факт, що завдяки інформуванню громадськість отримує можливість бути обізнаною з приводу діяльності органів публічної влади, лише підтверджує тезу про те, що це не є формою участі, адже отримати можливість та реалізувати можливість – це різні явища. Отримання певної можливості є передумовою для реалізації права. Якщо право на участь в управлінні державними справами є самостійним окремим правом, як стверджує В.В. Головка, то передумови для реалізації цього права аж ніяк не можуть бути складовими частинами цього права.

Поширення публічної інформації про діяльність органів виконавчої влади не може бути формою участі громадськості ще й тому, що суб'єктом реалізації права на участь як діяльності є саме громадськість. В інших власних дослідженнях ми акцентували увагу на цьому аспекті (в цитуванні програми правової освіти Кенії), а також звертали увагу на це під час цитування наукової роботи румунських авторів. Отже, участь передбачає переважно активну сукупність дій чи одноразову дію з боку людини чи організації (громадян, інститутів громадянського суспільства тощо), а не діяльність органів виконавчої влади. З огляду на це ми не можемо підтримати висунуту вченим тезу про пасивну участь.

На додаток скажемо, що вказане можна проілюструвати на прикладі права на працю. За аналогією праця – це діяльність, так само і участь є діяльністю. Громадянин може обирати різні форми реалізації права на працю, зокрема через укладення трудового договору (в різних варіаціях – про роботу в стандартних умовах, про віддалену роботу, про роботу як працівника-надомника, шляхом призначення на посаду, прийняття на роботу в рахунок квоти тощо) або ж шляхом укладення цивільно-правових договорів. Проте, як вказується в судовому рішенні Конституційного Суду [2], це право забезпечується обов'язком держави створювати громадянам умови для повного його здійснення, гарантувати рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізувати

програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. З викладеного зрозуміло, що суб'єктом, який володіє правом на працю та який реалізовує це право, є громадянин, а держава є суб'єктом, який забезпечує це право. Так само і участь громадськості в управлінні державними справами, адже тут суб'єктом, який володіє і реалізовує право на участь, є громадянин чи громадяни (ІГС, ГО тощо), а держава в особі її органів є суб'єктом, який забезпечує це право. Отже, форми участі громадськості позначають форми, в яких може *тільки* громадськість (в різних її проявах) реалізувати своє право на участь в управлінні державними справами. Органи виконавчої влади в даному разі не можуть реалізовувати неналежне їм право, а тому і не можуть бути суб'єктами, які реалізують у певних формах це право. Вочевидь, нікому не спаде на думку оскаржувати те, що надання Державною службою зайнятості інформації про наявні вакансії на ринку праці (або ж подання об'яв роботодавцем про наявність вільних місць) не є формою реалізації громадянином свого права на працю. Так само абсурдно виглядає і твердження, що інформування громадян органами виконавчої влади про їхнє функціонування, діяльність та плани, запрошення до участі в процесі прийняття рішень є формою участі *громадськості* в управлінні державними справами.

Що стосується аргументу В.В. Головка, що Кодекс кращих практик участі громадськості в процесі прийняття рішень нібито вважає інформування формою такої участі, то слід заперечити це твердження, адже в Кодексі, по-перше, інформування назване не формою, а рівнем участі (щоправда, означена плутанина форм та рівнів трапляється практично в усіх зарубіжних джерелах), але, що важливіше, по-друге, Кодекс розглядає участь як процес залучення громадськості, тобто він спрямований на уряд країни, а участь в ньому позиціонується як діяльність, яку доцільно активізувати саме з боку органів державної влади. Тобто це є лише один бік загального процесу участі. Звернемо увагу, що і на офіційному сайті Агенції США з охорони навколишнього середовища участь подається з боку необхідних дій від органів державної влади. Тут передбачаються такі форми забезпечення участі: 1) інформування громадськості шляхом надання інформації, яка допоможе зрозуміти проблеми, варіанти та рішення; 2) консультування з громадськістю для отримання від неї зворотного зв'язку щодо альтернатив або рішень; 3) залучення громадськості, щоб забезпечити

врахування її інтересів протягом усього процесу прийняття рішень (зокрема, у розробці критеріїв та варіантів прийняття рішень); 4) співпраця з громадськістю для розробки критеріїв прийняття рішень та альтернативних варіантів, а також визначення бажаного рішення; 5) розширення прав і можливостей громадськості шляхом делегування повноважень для прийняття рішень [3].

Проте не можна заперечувати того, що звернення громадян до органів виконавчої влади за отриманням інформації про їхню діяльність є самостійною формою участі, яка в певних випадках може бути однією із стадій інших форм участі. Тому логічно дану форму йменувати не «інформування», а «отримання інформації» чи «інформаційна форма». До такої форми можливо включити будь-які способи отримання інформації про діяльність органів виконавчої влади, зокрема й аналіз відкритих статистичних даних, ознайомлення із результатами діяльності органів виконавчої влади через вивчення їх звітів про роботу, звернення за отриманням інформації про діяльність та напрями діяльності, в тому числі і звернення із пропозиціями та зауваженнями щодо діяльності ОВВ (передають інформацію від громадськості до ОВВ, таким чином сигналізуючи про недоліки в роботі) тощо. Так, наприклад, на порталі американської громадської організації представників Індії в США зазначається, що способами участі громадян є «пошук інформації в газетах, журналах і довідкових матеріалах задля оцінювання її точності; відвідання зустрічей для отримання інформації, обговорення питань або надання підтримки» [4]. Інформування ж в тому сенсі, в якому воно вживається щодо позначення надання інформації від органів виконавчої влади, може розглядатися тільки як спосіб забезпечення участі, що є обов'язком органів виконавчої влади. Той факт, що інформування визначене як форма участі в Кодексі кращих практик, не є підставою для визнання інформування означеною формою в концептуальному плані, адже Кодекс не є науковою розробкою, а є правовим узагальненням кращих практик участі громадськості. З концептуальної точки зору доцільно розмежовувати між собою інформування як спосіб забезпечення участі громадськості в управлінні державними справами, що є прямим обов'язком органів виконавчої влади, та отримання інформації громадськістю, що є формою участі громадськості в досліджуваному процесі.

Наведемо приклад інформування як способу забезпечення участі громадськості в управлінні державними справами, віднесеними до компетенції ОВВ. У компіля-

ції альтернативних доповідей організацій громадянського суспільства зазначається: «Стало традиційним несвоечасне оприлюднення Мінприроди України основного джерела екологічної інформації – Національних доповідей про стан довкілля. Крім того, в порушення закону впродовж багатьох років Національні доповіді не представляються у Верховній Раді України. Водночас деякі органи виконавчої влади продовжують протиправно обмежувати доступ до екологічної інформації через прийняття власних підзаконних актів. Відкритою мала бути й інформація Державного водного кадастру. Проте така система на сьогодні не створена. Друкована доповідь «Щорічні дані про режим та ресурси поверхневих вод суші» не тиражується для широкого загалу. Отримати її можна лише на договірних умовах, за окрему платню. Частина завдань, які потенційно можуть сприяти виконанню рекомендації, отриманих в ході другого циклу УПО, міститься в Плані дій з реалізації Національної стратегії з прав людини (2016–2020 роки). Однак потрібно одразу зауважити, що більшість виконавців цього плану не поспішає з визначенням відповідальних за заходи, ігнорує інформаційні запити, а Міністерство культури, яке відповідає за значну кількість заходів щодо національних та релігійних груп, взагалі направило до робочої групи листа з вимогами зняти з нього відповідальність через нерозуміння того, яким чином виконувати цю роботу, брак спеціалістів та фінансування» [5, с. 81].

Отже, основним способом забезпечення участі громадськості в підвищенні функціонування органів виконавчої влади є надання доступу до інформації. Такий спосіб ні в якому разі не може розглядатися як форма участі громадськості через те, що суб'єктом, який реалізує такий доступ, є не громадськість, а органи виконавчої влади. Участь не може бути пасивною за своєю соціальною природою, а в даному разі, якщо уявити собі ситуацію, що державні органи (зокрема, ОВВ) докладають максимум зусиль і оприлюднюють абсолютно всю необхідну інформацію в усі доступні та наявні способи з урахуванням всіх можливих технологій в країні, але жодний громадянин не ознайомився із цією інформацією, все ж участь громадськості не буде реалізована і не буде здійснене право на участь в управлінні державними справами, проте така участь буде повністю забезпечена з боку органів виконавчої влади.

Слід відзначити, що органи виконавчої влади на сьогоднішньому етапі більшою мірою номінально виступають суб'єктами

забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності їх функціонування, хоча і виступають основними суб'єктами означеного забезпечення. Досить інформативним з окресленого питання є «Збірник звітів за результатами оцінки діяльності органів виконавчої влади за напрямком «Взаємодія з громадськістю» [6], підготовлений в рамках проекту «Громадянське суспільство задля розвитку демократії та прав людини в Україні», що реалізується ПРООН за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії. Наприклад, у діяльності Токмацької РДА встановлено такий недолік, як відсутність єдиного структурного підрозділу, який є відповідальним за координацію взаємодії з громадськістю. Взаємодією з громадськістю на різних етапах займаються різні підрозділи, зокрема відділ організаційної роботи, загальний відділ, інші профільні підрозділи. Ще одним недоліком є недостатність кадрового ресурсу працівників, основним завданням яких є взаємодія з громадськістю. Наразі в Токмацькій РДА визначений лише один працівник, який відповідає за цей напрям діяльності [6, с. 14]. Було запропоновано у рекомендаціях визначити єдиний структурний підрозділ, відповідальний за координацію взаємодії з громадськістю, та збільшити кількість працівників (принаймні до двох), основним завданням яких є безпосередня взаємодія з громадськістю. Зазначимо, що на доцільності передбачення в штатному розписі ОВВ посад працівників, до обов'язків яких входило б саме налагодження зв'язків із громадськістю, сприяння активізації участі громадськості в управлінні державними справами, які б особисто були відповідальні за налагодження цих процесів та їхній хід, результати, вже наголошувалося спеціалістами. Такі підрозділи, щоправда, з неуніфікованими назвами в різних департаментах, міністерствах, службах, існують.

Загалом це інформаційні підрозділи. Їхня діяльність має спрямовуватися на інформаційне забезпечення досліджуваної участі. А.І. Буханевич зазначає: «Утвердження публічної адміністрації як інституту оптимізації публічного контролю в громадянському суспільстві ставить питання про розробку належного інформаційно-експертного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. З цією метою у західноєвропейському світі створюються спеціальні інформаційні служби або системи, статус яких визначається відповідними законами. В Україні їх статус визначається законами «Про інформацію», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування

в Україні засобами масової інформації» та спеціальними положеннями до них. Аби оптимізувати публічний контроль над органами державної влади та місцевого самоврядування через створення інституту публічної адміністрації, варто чітко структурувати діяльність відповідних інформаційно-аналітичних та експертних служб, які безпосередньо або опосередковано забезпечуватимуть реалізацію публічного контролю. До таких служб традиційно належать інформаційні управління, інформаційно-аналітичні підрозділи, пресслужби, пресцентри, управління і центри громадських зв'язків, пресбюро, прессекретарі та пресаташе з відповідними апаратами. Ці структурні підрозділи органів державної влади та місцевого самоврядування збирають, аналізують, систематизують, обробляють та оперативно надають інформацію про діяльність цих органів у повному обсязі засобом масової інформації, крім випадків, передбачених Законом України «Про державну таємницю» [7, с. 53–54]. З теоретичного погляду та відповідно до положень законодавства означені підрозділи мають займатися інформаційним забезпеченням участі громадськості. Проте одразу ж зауважимо, що ці підрозділи не завжди є відокремленими від підрозділів зв'язків із громадськістю, а в деяких випадках безпосередньо підрозділи зв'язків із громадськістю виконують функції інформаційних підрозділів, виконанням лише інформаційної функції саме і обмежуючись. У деяких випадках інформаційні підрозділи входять до складу департаментів/управлінь зв'язків із громадськістю, тобто в організаційно-структурному аспекті щодо адміністративно-правового статусу окремо підрозділів зв'язків із громадськістю та окремо інформаційних підрозділів не існує сьогодні уніфікованого підходу. Це перша проблема в забезпеченні участі громадськості з погляду визначення суб'єктів такої діяльності. Вона, на наше переконання, повинна була б бути вирішена в той спосіб, що налагодження зв'язків із громадськістю є більш ширшим за змістом поняттям, ніж інформаційне забезпечення. Навіть інформаційне забезпечення є складовим елементом забезпечення зв'язків із громадськістю, тому було б логічним витримувати саме таке співвідношення при формуванні структури ОВВ: управління зв'язків з громадськістю – підрозділ інформаційного забезпечення в його структурі.

Другим питанням є ефективність роботи таких інформаційних підрозділів. Наприклад, до Управління інформаційної політики Херсонської ОДА згідно зі згадуваним Звітом були висловлені такі

зауваження: необхідними є формалізація, інституалізація і систематизація означеної діяльності, у тому числі через унормування та активізацію проведення консультацій з громадськістю, винесення на обговорення актуальних питань, що стосуються безпосередньо діяльності управління та реалізації відповідної державної політики в області, зокрема розвитку інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки; доцільним є запровадження щорічного публічного звітування управління про підсумки своєї роботи (через проведення зустрічей з представниками ІГС, публікацію тематичних повідомлень у ЗМІ та соціальних інтернет-мережах); важливою вважатися розробка комунікаційної стратегії, згідно з якою здійснювалося б планування роботи щодо інформування різних цільових груп, у тому числі громадськості, про діяльність управління, формування його іміджу та налагодження зворотного зв'язку; необхідна більш системна робота щодо взаємодії з громадськістю; доцільно визначити працівника, який буде відповідати за цей напрям діяльності (він координуватиме дії структурних підрозділів управління, безпосередньо допомагатиме у забезпеченні необхідної комунікації та співпраці управління з ІГС) [6, с. 50–51]. Загалом всі висунуті зауваження зводяться до безсистемності, непослідовності роботи, відсутності цілеспрямованої роботи в напрямі налагодження зв'язків із громадськістю.

Висновки

Підсумовуючи, зазначимо, що інформування як діяльність, котра виконується органами державної влади, зокрема органами виконавчої влади, спрямоване на вчасне надання якомога повнішої та достовірної, актуальної інформації громадськості щодо функціонування органів виконавчої влади та можливостей громадськості бути залученою до процесів розробки, прийняття та реалізації рішень цими органами. Інформування в частині поширення публічної інформації органами виконавчої влади не є формою участі громадськості в управлінні державними справами, а являє собою спосіб забезпечення означеної участі. Водночас воно є базовою умовою, правовим обов'язком органів виконавчої влади, без виконання якого участь громадськості стає неможливою. Отримання ж інформації на вимогу (за зверненням) є формою участі громадськості найнижчого рівня, тобто із мінімальним залученням громадян, але водночас воно може бути початковою (або однією із) стадією інших форм участі.

Список використаних джерел:

1. Головка В.В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації громадянами України права на участь в управлінні державними справами : дис. к.ю.н : 12.00.07 ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 269 с.

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство») від 9 липня 1998 року № 12-рп/1998. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/443-pravo-na-pracyu>.

3. United States Environmental Protection Agency. URL: <https://www.epa.gov/international-cooperation/public-participation-guide-introduction-public-participation>

4. Rakshak Foundation Citizen participation in public policy issues Forms of Participation. URL: <http://www.rakshakfoundation.org/research/citizen-participation/forms-of-participation/>.

5. Компіляція альтернативних доповідей організації громадянського суспільства. Універсальний періодичний огляд: альтернативний вимір. Третій цикл УПО, Україна. 2017, 202 с.

6. Збірник звітів за результатами оцінки діяльності органів виконавчої влади за напрямком «Взаємодія з громадськістю» / упоряд. Любов Паливода. Київ : БФ «Творчий центр ТЦК» 2018. 72 с.

7. Буханевич А.І. Публічна адміністрація як інститут оптимізації публічного контролю в громадянському суспільстві. *Вісн. НАДУ*. 2010. № 2. С. 46–56. <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2010-2-8.pdf>.

The article is devoted to finding the answer to the question of the sufficiency of arguments in favor of referring information to the forms of public participation in the management of public affairs. It is proposed to distinguish between information dissemination and public information at the request of citizens. It has been proved that the former cannot be a specified form, but can only be considered as a way of securing investigative participation, which is objectified in the legal obligation of the executive authorities, while at the same time the latter is indeed a form of said participation, although at the lowest level. Attention is paid to the subjects that provide information to the public. It is emphasized that appealing to the executive authorities to obtain information about their activities is an independent form of participation, which in some cases may be one of the stages of other forms of participation. It has been determined that public information dissemination cannot be regarded as a form of public participation in public affairs management, first of all because the public acts as a passive recipient of information, sometimes accidental, sometimes out of banal curiosity and unemployment, but this is not what characterizes the active position of the public. It is concluded that informing as an activity performed by public authorities, in particular executive authorities in the framework of our research, is aimed at timely provision of the most complete and reliable, up-to-date information to the public on the functioning of executive authorities and opportunities for the public to be involved in the development processes, and the implementation of decisions by these bodies. Information on the dissemination of public information by executive authorities is not a form of public participation in the management of public affairs, but is a way of ensuring that participation. At the same time, it is a basic condition, a legal obligation of the executive authorities, without which public participation becomes impossible. Obtaining on-demand information (by request) is a form of public participation of the lowest level, with minimal citizen involvement, but at the same time it can be an initial (or one) stage of other forms of participation.

Key words: informing, obtain information, public participation, dissemination of public information, public relations units, information offices, executive authorities, forms of participation.